UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Consiliorvm Sive Responsorvm Avgvstini Beroii Bononien. I. C. Praestantissimi Volumen ...

Cum Summariis, & Indice rerum, ac verborum locupletissimo

Pontificij iuris, Contractuum, seu Dispositionum inter viuos materias distinctè continens

Bero, Agostino

Venetiis, 1577

Consilivm CLI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96504

Visual Library

conductione perſiſtere poterunt, nec aduerſus illos
exceptio periurij poterit opponi, cum periurium de-
functi filios, & hęredes non afficiat per iam ſæpius di
34 cta. ¶ Vltimo facit, nam † quamuis difficultas præſta-
tionis, & ſolutionis quem ab obligatione, & commiſ
ſione moræ nō excuſet. l. 2. §. ex his. & l. continuus. §.
illud. ff. de uerb. oblig. excuſat tamen à pęna periurij,
ut eſt tex. in c. breui. ibiq; Imo. de iureiuran. & c. que-
relam. eod. tit. ubi eodem modo quælibet iuſta, & ne
ceſſaria cauſa excuſat, & in d. l. ſi quis maior. & docto.
ubiq;. Sed magiſter Petrus Maria fuit in magna diffi-
cultate ſoluendi penſionē, quia non poterat conſeq
pecunias ſibi ab alijs debitas, ac faciebat, & fecit, quic
quid potuit, ut pecunias à ſuis debitoribus exigeret,
ac ēt ſub uſuris illas reciperet, ut notiſſimū eſt, & tūc
maximæ belli ſuſpitiones imminebāt, nec ius aduer-
ſus aliquos reddebatur, ergo ſequitur, ꝙ non poteſt
dici in periuriū incidiſſe, & illius pœna teneri, & con
ſequenter nec à iure ſuo cecidiſſe ex eo, quia unicam
penſionem non ſoluit, prout iurauit. ¶ Reſtat modo
ut in contrarium adductis reſpondeatur, quibus & ſi
ex prædictis aperta colligatur reſpōſio, tamen ſpecia-
lius reſpondendo dicas in primis non aduerſari ſtatu
tum primo loco allegatum, & ſecundo ꝙ certo tem-
pore ſoluere iuratum fuit, quia de his ſatis dictū fuit,
& oſtenſum ea filiis, & hęredibus prędictis non poſſe
obſtare. ¶ Non obſtat tertium, quia reſpōdetur, ꝙ de
æquitate canonica mora quandocunque, & oī caſu
citra præiudicium, & intereſſe aduerſarij purgari po-
teſt, ueluti ſupra proximè dictū eſt. Vel aliter dicas,
ut ex iam dictis colligi poteſt. Similiter non obſtat,
moram non poſſe purgari, quādo iuratum eſt, qm̄ il-
lud in caſu noſtro eſſet uerum aduerſus ipſum princi
palem cōductorē, ſed non aduerſus eius filios, & hæ-
redes: item illud nō procedit de æquitate canonica,
nec habet locum, quando iurās nō potuiſſet ſoluere
ex difficulate præſtationis, uel aliter ex iuſta, & neceſ
ſaria cā fuiſſet impeditus, ut hęc omnia ex iā deductis
conſtant. ¶ Non aduerſantur etiam no. per Bar. in d.
35 l. quæro. §. inter locatorē. & in d. l. uectigalia. quia † in-
telliguntur ſecūdū, quod declarant Bal. Pau. de Caſt.
& Salice. poſt Iaco. Butrig. in d. auth. qui rem. & in d.
l. ædem. ut procedant quoad præſentem uſum, & nō
quoad perpetuū, & ſic ꝙ mora purgari poſſit, ut ibi.
¶ Vltimo nō obſtat ſextū fundamentū, in quo ad-
uocati aduerſariorum potiſſimum faciunt fundamē
tum, dum dicunt, pactum de ingrediēdo propria au-
ctoritate ad hæredes tranſire, & ex facto præterito ēt
defuncti poſſe contra ſucceſſores uniuerſales ēt pu-
pillos, & indefenſos exerceri, ſicut pōt exerceri cōtra
eccleſiam, quæ ſucceſſit arg. eorū, quæ ſupra ſunt ad-
36 ducta, iunctis not. in c. 1. de reſtit. in integ. quoniā † re
ſpondendo fateor fundamentū ipſorum, ꝙ pactū de
ingrediendo propria auctoritate etiam contra hære
des ex facto præterito defuncti pōt exerceri, & rō eſt,
qm̄ propria natura pacti, & contractus eſt, ut ad hære
des, & ſucceſſores tranſeat. Vnde pactū ſimpliciter fa
ctum cenſetur pro hęredibus actiuè, & paſſiuè factū.
l. pro hæreditarijs. C. de hęre. ac. l. ex cōtractibus. ff. de
act. & obli. & l. 1. C. ſi cer. pet. Sed ꝙ licentia de ingre-
diendo propria auctoritatē rē locatā, qn̄ conductor,
q pēſionē certo tpe ſoluere iurauit, ſemel tm̄ ſoluere
ceſſauit, ex facto pterito defuncti tranſeat, & exerceri
poſſit immediatè cōtra hęredes cōductoris maximè
pupillos, & indefenſos, hoc negatur, neq; de iure ali-
quo mō fieri pōt p ſuperius adducta: & rō eſt, qm̄ ad-
uerſus defunctum principalē ſoluere, ut ſupra, ceſſan
tem hmōi licentia poteſt exerceri in pœnam, & odiū
ipſius defuncti piurātis, cum aliàs ceſſatio per biēniū
requireretur, ut ſupra dixi: quæ ratio in hæredibus de

functi non militat, quia pœna periurij eſt pe[…]
& ad hæredes non tranſit, ut ſupra ſæpius dict[…]
gumentū itaq; ſumptū ex pacto contrahen[…]
cto ſuper licentia de ingrediendo propria a[…]
te, quod ſui natura ad omnes hæredes tranſit[…]
tiam de ingrediendo propria auctoritate r[…]
unica ſolutionis canonis ceſſatione propter[…]
ceſſantis ſoluere non eſt bonū, quia hæc in[…]
pœnam periurantis ex diſpoſitione iuris c[…]
conceditur, quæ pœna, ut ſupra, ad hæred[…]
ter non tranſit. Nec obſtat, dū ex aduerſo[…]
inſtrumento inter ipſum Albertū, & m[…]
trummariam confecto reperitur pactu[…]
inter ꝯhentes initium de ingrediendo p[…]
ritate, ergo Alberto licuit ex huiuſmodi[…]
di, illoque uti etiam aduerſus hæredes m[…]
mariæ ex facto ipſius per ſupradicta, quia[…]
dū eſt ad hoc, ꝙ pactū de ingrediēdo &c.[…]
iuſmodi ꝯctibus, & inſtrumentis apponi[…]
bona ipſius debitoris pignorata, & hypoth[…]
ſic ad obligationē acceſſoriā pignoris, & hyp[…]
non autem ad obligationē principalē exten[…]
ex tenore ipſius pacti, & inſtrumenti collig[…]
enim dicet, ꝙ per huiuſmodi pactū de ingr[…]
ſi ꝯuentum fuerit, data ſit licentia ipſi Alb[…]
tori de ingrediendo rē ipſius Alberti ratio[…]
uentionis, & quòd per tale pactum præfatu[…]
Petrusmaria conſtituerit ſe poſſidere nom[…]
ti rē, quę erat ipſius Alberti, & cuius ille ci[…]
ralem poſſeſſionem habebat? certè nullus.[…]
tur per tale pactum de ingrediendo fuiſſe[…]
to prouiſum reſpectu bonorū, quæ erant m[…]
trimariæ, & quæ magiſter Petrusmaria po[…]
caſu, quo is contraueniſſet, & non reſpect[…]
nis, ac rei conductæ, quæ erat Alberti, & q[…]
tractū locationis ipſe Albertus poſſidebat[…]
rè ex ſerie pacti, & inſtrumēti conſtare pot[…]
uirtute pacti prædicti dici non poteſt, lici[…]
berto propria auctoritate rem, & poſſeſſi[…]
ingredi ob ceſſationem ſolutionis etiam a[…]
redes ipſius magiſtri Petrimariæ. Et ita […]
prædictis omnibus ſum arbitratus. Laus D[…]

S V M M Æ.

1 *Sententia, qua pronunciatum eſt inſtrumenta debe[…]*
fert neceſſario, ut etiam dicatur pronunciatu[…]
lorum inſtrumentorum non cecidiſſe.
2 *Contrariorum eadem debet eſſe diſciplina per contra[…]*
3 *Sententia tacita reſultat ex ſententia prolata ſuper[…]*
trarÿs, quæ ſimul ſtare nequeunt, ut ſuper illo […]
rio cenſeatur pronunciatum in contrarium.
Et illa ſententia tacita in rem iudicatam tranſit, obſ[…]
ptio rei iudicatæ, niſi ab ea fuerit appellatum.
4 *Conductorem cecidiſſe à iure ſuo; & ipſi conuenta, […]*
in inſtrumento conductionis ſeruanda eſſe, repug[…]
mul ſtare nequeunt.
5 *Appellationi aduerſarÿ adhærens perinde eſt, ac ſi […]*
ſet, quando infra tempus datum ad appellandum[…]
6 *Commodo, & fauori ſuo quis renunciare poteſt.*
7 *De ſubrogato iudicatur idē, quod de eo, in cuius locū ſ[…]*
8 *Cauſa quælibet iuſta etiam leuis, & quaſi fatua excuſa[…]*
ſi quis maior. C. de tranſac. & caducitate iurium, […]
cludit, licet non maximam negligentiam, & num. […]
9 *Pœnam l. ſi quis maior. C. de tranſac. ut quis incurrat, […]*
doloſa, & fraudulenta contrauentio.
10 *Credulitas omnis maximè habens aliquam iuſtam cauſam […]*
ſat à dolo.
11 *Periurium expoſcit dolum.*
12 *A periurio excuſatur non ſoluens tempore conuento, ſi […]*
pus ad ſoluendum fuit prorogatum.

Caducitas ſine mora imputari non poteſt.
24 Debitor an, & quomodo in mora conſtituatur per lapſum diei, quā
do conuentum fuit ſolutionem certa die fieri debere Florentiæ,
aut in alio certo loco.
25 Debitor quando ad domum creditoris accedere teneatur ad hoc,
ut in mora non conſtituatur, & quando non.
26 Onera, damna, & intereſſe extraordinaria dicuntur eſſe incerta,
& non liquida.
27 Debitor quantitatis, ſeu ſummæ incertæ quomodo in mora conſti-
tui dicatur.
28 Procurator reſtitutionem in integrum petere, & ad caducitatem
agere non poteſt, niſi ad hæc ſpeciale mandatum habuerit.
29 Mandatum ſpeciale requiritur ad agendum contra illum, qui ex eo
infamaretur.
30 Inſtrumentum uniuerſitatis nomine factum ualet, etiam ſi omnes
de uniuerſitate non fuerint in eo ſingulariter nominati, ſed di-
ctum ſit, maſſarius, Titius, Caius, & quam plures alij homines
dictæ uniuerſitatis excedentes duas partes ex tribus, & totum
corpus dictæ uniuerſitatis repræſentantes.
31 Inſtrumento publico in dubio ſtandum eſt.

EPITOME.

Conductor obligatus ad manutenendum unū molendinum pro commodo certarum perſonarū, & ad ſoluendum certum quid locatori in certo loco, item ad ſoluendum quædā onera extraordinaria, quæ eſſent incerta, & non liquida, ſi aliud molendinū in locū alterius ſubrogando de conſenſu, & cōuentione illorū, ad quorū cōmodū illud primū manutenere debebat, manutenuit, & ſi tàm illud quid certū, q̃ dicta onera extraordinaria obtulit ſe paratum ſoluere, ſaltem in mora cōſtitutus, & à iuribus ſuis pp inobſeruantiā pdictorū cecidiſſe dici nō poſſit. Et maximè, ſi per ſententiā fuiſſet pronunciatum omnia inſtrumenta, oēsq; ꝯuentiones hinc inde ſeruari debere.

CONSILIVM CLI.

AD fauorem illorum de Tanariis ꝯ homines Beluederij, inquantum fuit iudicatū Tanarios à iure contractuum cecidiſſe, q͂a conuenta, & iurata non obſeruauerunt argumento l. ſi quis maior. cum ibi not. C. de tranſact. dico male fuiſſe iudicatum, & ſententiam tanquam iniquam per iudicem ad quem eſſe reuocandā, quoniam nullo modo apparet ita per Tanarios fuiſſe cōuentis contrauentum, ut debuerint à iuribus ſuis cadere: dicunt enim aduerſarij poſſe dici, illos contrauenisse uno ex tribus modis, uel primo quia non tenuerunt molendina ad molendum parata, uel ſecundo quia ſal hominibus debitum non ſoluerunt, uel tertio, quia Tanarij non ſoluerunt onera extraordinaria, nec ab illis dictos homines indemnes conſeruauerunt, prout promiſerunt: propter quas inobſeruantias Tanarij ad reſtituendum bona ipſis hominibus condemnati fuerunt, & illos ab omni iure ſuo cecidiſſe fuit declaratum. Sed his non obſtantibus adhuc conductionem, ſeu emptionem fructuum, & redditum communis prædicti Beluederij durare, & cōſequenter inſtrumanta, & conuentiones facta, & factas inter dictos Tanarios ex una, & dictos homines
1 ex altera ſeruari debere, primò † quoniam per ſententiam, quæ aduerſus homines prædictos in rem iudicatam tranſiuit, cum nec ipſi, nec alius eorum nomine ab ea appellauerint, pronunciatum fuit omnia inſtrumenta, & conuentiones debere ſeruari, prout conuentum inter dictas partes reperitur: quo fit, ut pronunciatum fuerit, dictam conductionē, ſeu emptionem debere durare per totum tempus uiginti annorum, quia ſic conuentum fuit in dictis inſtrumētis, & ex eo, quod fuit pronunciatū, dictis īſtrumētis ſtandū eſſe, utiq; dicitur etiam eſſe ꝓnunciatū. Tanarios non cecidiſſe, nec poſſe dici cecidiſſe à iuribus
2 dictorum inſtrumentorum, nam † contrariorū eadē debet eſſe diſciplina per contrarium l. ſed. & ſi. §. pen. ff. de inſtito. §. neque autem. in auth. de manda. princ. collatio. 3. l. Pomponius. §. ſed is. ff. de procuratorib. Ex hac enim pronunciatione, quòd inſtrumenta ſeruentur, reſultat neceſſario tacita ſententia, quòd Tanarii non dicantur à iuribus illorum inſtrumentorū cecidiſſe, alioquin hæc implicarent contraria, quia
3 † in his, quæ contraria ſunt, ſi ſuper uno pronuncietur, cenſetur cōtrarium ſuper altero pronunciandū, & ſuper eo illa tacita ſententia in rem iudicatam tranſi, niſi ab ea fuerit appellatum, reique iudicatæ exceptio obſtaret Paul. de Caſtro in dicta l. Pomponius. §. ſed &
4 ſi. † Verum hæc repugnāt, & aduerſantur, quòd quis ſit priuatus, & cecidiſſe dicatur ab omnibus iuribus inſtrumenti, & ꝙ inſtrumentum, & cōtenta in eo ſint ipſi ſeruanda, ut in terminis colligitur ex textu cū ibi not. per doctores maximè per Alexandrū, & Iaſonem in dicta l. ſi quis maior. & facit etiam tex. ibi, qui diſponit contraueniantē, & non ſeruantem cōuenta, & iurata priuari omni cōuentionis cōmodo, & conſequēter ab omni actione, omnibuſque iuribus contractus dici cecidiſſe, & ſic ipſi non eſſe ſeruanda promiſſa in dicto inſtrumento. Ex quibus Alexander, Iaſon, & alij ibi inferunt ad cōductorē, ſeu emphyteotā, qui in ſolutione canonis cōuenti, & promiſſi ceſſauit, ꝙ is ab omni cōmodo contractus, & ſic à locatione cecidiſſe dicatur, & ꝙ ipſi à domino nō ſint ſeruāda promiſſa, & conuenta: ergo ſi de iure cōductori ſeruanda ſunt promiſſa, & conuenta in inſtr̄o, ſequitur neceſſario, quòd is à conuentis, & contentis in inſtrumento non dicatur cecidiſſe, ſed uſque ad finē debeat perſeuerare, cum hoc dicatur de conuentis, ſibique promiſſis: & hæc ad fauorē illorum de Tanariis eſt uiua rō, cui impoſſibile eſt rectè reſpōderi: Poſſentque p̄dicta ſuaderi ex iis, quæ habentur in l. ſi maritus. in fine. C. de procuratoribus in l. quæſitū. §. idē reſpondit. ff. de fundo inſtruc. & in l. fi. C. de pactis conuen. ac etiā ex iis, quæ habentur pulchrè per canoniſtas poſt gloſam. in c. ſuborta. de re iudic. & in c. cum Ioannes. circa finem de fide inſtrum. & plenè per Bartolum in l. 1. C. de ordi. iudic. Nec obſtat, ſi diceretur, ꝙ ſententia illa, in qua fuit pronunciatum inſtrumēta oīa hinc inde ſeruanda eſſe, non tranſiuit in rem iudicatā, cum ſuſpenſa fuerit per appellationē à Tanariis interpoſitā, cui
5 homines cōis Beluederii adhæſerunt, † quæ adhæſio operatur idem, ac ſi ipſi à dicta ſententia appellauiſſent, ut in c. ut circa medium, & ibi gl. in uer. adhærentes de elect. in 6. quoniam reſpondetur, ꝙ ad hoc, ut adhæſio appellationi adhærentē releuet, illique proſit, requiritur quòd fiat infra tēpus datū ad appellandū, hoc eſt infra decem dies à diæ notitiæ, ſeu intimationis: alioquin ſententia in rem iudicatā trāſit, ut in c. non ſolent. cum ibi not. 2. q. 6. Spe. in tit. de appellatio. in §. j. uerſi. porrò. ¶ Et quamuis prædicta ad uictoriam Tanariorum ſufficerent, ꝙ non dicātur à iurib. inſtrumentorū, & conuentionū cecidiſſe, tamen clarius ēt hoc demonſtratur, conſiderando ſingula, quæ eis, ut ſupra, obiiciuntur: & in primis, ut dictū eſt, ipſis opponitur, quòd promiſſa non ſeruauerint, ꝓpterea quod nō manutenuerunt, nec habuerunt paratū molendinū nuncupatū della gualchiera ad molendū, ad effectū, ut homines de Lizano liberè poſſent moli facere frumenta, aliaque eorū blada. Sed ad hoc motiuū reſpondetur, ꝙ hoc pactū fuit factū ad cōmodum, & utilitatē dictorū hominum de Lizano, ueluti ex inſtrumētis de hoc loquētib. cōſtat, & ideò cū hi hoīes huic pacto renūciauerint, & ꝯuenerint, ꝙ in locū dicti molēdini della gualchiera eēt ſubrogatū molēdi

nũ nuncupatũ di Toniazzo, quod ſemper fuit ad mo
lendũ paratũ,& à Tanariis manutentum, ſequitur, ꝙ
Tanarii à iuribus ſuis cecidiſſe non dicuntur, primo
6 † quia licitũ fuit hominibus de Lizano cõmodo,& fa
uori ſuo renunciare.l.ſi quis in cõſcribendo.C.de pa-
ctis.l.ſi conuenerit.& ibi doctores. ff. de iuriſdi. omn.
iudicum.& doctores in c.1. ubi ego plenè dixi de iud.
7 cum ſimil. Secundo quia † ſubrogatũ ſapit naturam
eius,in cuius locũ ſubrogatur,& de ſubrogato iudicã
dum eſt, ut de eo, in cuius locũ fit ſubrogatio.l.ſi eũ.
§.qui iniuriarũ.ff.ſi quis cautio.Tertio qa hæc renun-
ciatio facta ab hominibus de Lizano, & ſubrogatio
dicti molendini ſaltem præbuerunt cãm credendi ſe
non teneri ad manutenendũ molendinũ della gual-
8 chiera:& † quælibet iuſta cã etiã leuis, & quaſi fatua
excuſat à pœna d.l.ſi quis maior. & à caducitate iuriũ
qm̃ talis cauſa ſaltem excludit dolũ, quamuis maxi-
mam negligentiã non excludat argumento eorum,
quæ habẽtur in c.ſicut dignũ.de homicid.& in l.quod
9 nerua.ff.depoſi. & † ad hoc, ut quis pœnã d. l. ſi quis
maior.incurrat requiritur, ꝙ doloſè, & fraudulenter
contrauenerit,ut in dicta l.ſi quis maior. Bal. in l.ob-
ſeruare.§.proficiſci.col.3.ff.de offi.proconſu.& ſequi
tur Alex.in l.fin.circa finem.ff.qui ſatiſd.cog. & in cõ
10 ſil.92.in pen.col.uolum. 1.& quia † quęlibet cauſa ẽt
iniuſta excuſat à dolo, ac etiam omnis credulitas, &
maximè quæ aliquam iuſtam cauſam habet Ange. in
l.1.in principio.circa finem. ff.de eo. per quẽ fac.erit.
in l.plagii.C.ad legem flauiam de plagiar. & in l.præ-
11 tor.§.hæc actio.ff.ui bonorũ rapto. Sed † periuriũ ex-
poſcit dolum Paul.de Caſtro, & do. Alex. in l.qui iu-
raſſe.in princ.ff.de iureiur.docto.in c.1.de delic. pue-
rorum.& glo.in c.breui. de iureiurã. ergo dicendum
eſt.Tanarios,qui cauſam credendi habuerunt, quòd
ſatis eis fuiſſet manutenere molendinũ nuncupatũ
di Toniazzo, ex quo fuit in locum alterius ſubroga-
tum, item quia homines de Lizano, de quorum cõ-
modo,& utilitate agebatur,conſenſerunt,quòd mo-
lendinum di Toniazzo manuteneretur, & ad illud
ad molendum accederent,à iuribus ſuis dictorum in
12 ſtrumentorũ non cecidiſſe. Præterea † à periurio excu
ſatur ille, qui tempore conuento non ſoluit, ſi tem-
pus ſibi ad ſoluẽdum prorogatum fuit, ad tradita per
doctores in cap.in cauſis.de offic.delega.& conſequẽ
ter cauſa ſupradicta Tanarios quoq; à caducitate ſuo
rum iurium excuſaſſe dicitur.Et quamuis Iaſon in di-
cta l.ſi quis maior.in 1.colum.teneat cõtrarium eius,
quod uolunt Bald.& Alexan.in locis alleg.tamen ip-
ſemet dicit, ꝙ durũ eſſet in practica ab opinione Bal-
di,& Alexandri recedere:& licet Iaſon ibi aliqua fun-
damenta in contrariũ faciat, quibus facile eſſet reſpõ
dere,tamen quia hic nõ eſt punctus noſter, ſatis erit
pro nũc dicto ipſius ſtare, ꝙ durum eſſet à deciſione
Baldi recedere, à qua nec ego recedo, nec bonus iu-
dex recedere debet,cum ſit cõis opinio argumẽto eo
rum,quæ habentur per Ioannem And. & alios in c.1.
in fin.de conſtitutionib. ¶ Aliud, quod Tanariis op-
ponitur, eſt, quòd ſal debitum annuatim ipſis homi-
nibus non ſoluerunt,ergo à iuribus prædictis cecidiſ-
ſe dicuntur.Sed ad hoc ſatis clarè reſpondetur.Tana-
rios ob hoc non poſſe dici cecidiſſe, quia non fuerũt
13 in mora ſoluendi ſal, prout promiſſum fuit, & † ſine
mora caducitas imputari non poteſt, ut per Alexã.&
Iaſonẽ in d.l.ſi quis maior.& Bal.in c. querelam.de iu
reiur.Quòd autem Tanarii non fuerint in mora,imò
potius hominibus Beluederii ſit imputandum, ſi ip-
ſis ſal nõ fuit integrè ſolutum,patet ſatis clarè, nã Ta
narii ꝓmiſerũt,& ita parati ſunt, & ſe offerũt ſoluere
in ciuitate Bononiæ ad locũ ſalarii cõis Bononiæ, ut
in inſtrumentis cõuentionũ apparet:ergo Tanarij in

mora ſoluendi cõſtitui nõ potuerũt, niſi ...
ſos hoĩes Bononiã ad locũ dicti ſalarij, & ...
deſtinatæ ſolutionis ueniſſe, & obtuliſſe ſe pa...
14 eis ꝓmiſſum accipere, † vt colligitur ex ...
minis uoluit Bar.in l.itẽ illa.ff.de conſtit.pec...
col. ibi q̃ro pone &c. ubi dixit, ꝙ quando ...
fuit, ſolutionẽ debere fieri Florẽtiæ, uel Bono...
ta die, quo caſu per lapſum diei debitor in mo...
ſtitui diceretur, ut in l.acceptã.C.de uſuris ...
& creditor ſunt diuerſi fori, ut quia unus ...
te, alius de comitatu, tũc ſi non cõſtabit ...
niſſe ad locũ deſtinatũ, & tẽpore conue...
rit repertus, debitor non dicitur in mo...
nam ex quo creditor non fuit in loco ...
accipiendam ſolutionem nõ uenit, cen...
lationem diei, ac inſtantiam petendi re...
ra. circa principium.ff.de vſuris. Et prædi...
procedunt quãdo aliquid in genere fuit ...
ut per Bartol. ibi in 4. col. Non obſtat id, ...
glo.quam Bar.& alij in d.l.item illa in 4.col. ...
quòd debitor debet domum creditoris ac...
alioquin in mora conſtitueretur, quia reſpo...
15 † illud eſſe uerum, quando nõ conſtaret, in q...
promiſſum eſſet ſoluere, ſed quãdo promiſ...
ſoluere in certo loco, ut factum fuit in caſu ...
tunc ſi creditor, & debitor ſunt eiuſdem fo...
ut eiuſdem ciuitatis, ſeu villæ, debitor deb...
creditoris accedere, ſi uerò ſint diuerſorum ...
vel ſororum, ut quia debitor eſſet de ciuita...
tor de comitatu, quales ſunt in caſu noſtro ...
miſſum ſoluere in ciuitate, creditor deb...
tem accedere, & ſic ad locum debitoris, in ...
re promiſſum fuit: ita colligitur ex verbis ...
item illa maximè.in 4.col.& tanto magis ...
ra eſſent, & procederẽt, ſi debitor denunci...
tuliſſet ſe paratum eſſe ſoluere id, qđ in ge...
miſſerat. ¶ Tertium, qđ opponitur contra ...
ad oſtendendum illos à iuribus ſuis cecid...
Tanarij non ſoluerũt onera extraordinaria ...
ſas cõmunis, quæ fuerunt extraordinari...
propter quod homines Beluederij grauati ...
damna paſſi fuerunt, & ſic Tanarij promiſſ...
non obſeruauerunt, ergo &c. Sed tamẽ in ...
omnino concludendum eſt, ob id Tana...
cidiſſe, quia non fuerunt in mora ſoluendi ...
ra extraordinaria, damna, atque expenſ...
16 enim onera ordinaria ſint certa, † extraordina...
onera, damna, & intereſſe dicuntur incerta ...
non liquida, niſi probentur, cum poſſint ...
ta, & non impoſita, & quandoque uno anno ...
& alio minora, ut de ſe patet, & probatur ex ...
habentur in 2.& ibi Alex.C.de muner. patri...
in l.2.ff.de iure immunita.ibiq; Alex.Bar.in ...
anno.tribu.lib.10.Salic.in l.fi.C. ſine cenſu ...
cum ſimilibus, & argumento eius, quod de...
dicitur in §.curare.cum ibi not.Inſtit. de ...
ff.de præto.ſtipulatio.cum ſimilibus: quo ...
rij non dicantur in mora conſtituti, etiam ...
interpellati uel ab homine, uel ex curſu di...
liter ſe paratos ſoluere obtulerint, quoniam ...
ut debitor, qui ad quantitatem, ſeu ſumm...
incertam, & non liquidam tenetur, moram ...
inccurrere, requiritur liquidatio, & ante illam ...
tor non dicitur in mora conſtitutus, niſi is li...
nem fugeret, nec ſe offerret paratum liquida...
culare, & liquidata ſoluere, ut uolũt notabili...
Bal.& Sali.in l.ſi reſiduũ.C.de diſtrac.pign. Bal...
ceptã.in 1.& 6.oppoſitione.in 2.& 3.col.C.de ...
& ĩ l.2.C.de uſu.& fructibus legat.Sed Tanarij ...
iudicialiter, & iudicialiter ſemp obtulerũt, ...

ſe paratos ſoluere dicta onera, damna, & expenſas, & præſtiterunt fideiuſſorem de ſoluẽdo, quãuis ipſi ualde ſint idonei, & dicta onera non ſunt, neq; fuerunt liquidata, ergo non poſſunt dici ex hoc capite, neq; ex alio à culpis ſuis cecidiſſe, & maximè ẽt nec ex illo, ꝙ molendinũ de gualcheria nõ manutenuerint, qm̃ ultra prædicta, ſi illud non fuit ad molendũ paratum, dãnũ fuit Tanariorũ, qui moliturã amiſerũt, & hoc nõ eſt ipſis imputandũ: nec debet in conſideratione haberi dãnũ hominũ de Lizano, quia illorũ indemnitati fuit per aliud molendinũ prouiſum, ut latius ſupra dictũ fuit. ¶Non eſt ẽt conſideranda ꝯuentio reſpectu nonnullorũ aliorũ molendinorũ quorundam particulariũ perſonarũ, ꝙ Tanarii illa non manutenuerint, qm̃ promiſſio de manutenendo ſolum intelligitur facta de molendinis cõmunis, non autem particularium perſonarũ, quinimmò de conſenſu, & uoluntate ſaltem tacita hominum dicti cõmunis auctoritate ſuperioris, & iudicis fuit aliis priuatis perſonis molendina in dictis cõmunibus habentibus inhibitũ, & mandatum, ꝙ illa claudere, & ad molendũ non exercere deberent. Præterea dicti homines Beluederij, uel alius eorũ nomine fuerunt cõfeſſi, omnia alia molendina fuiſſe ad molendũ parata, & manutenta. ¶Prædicta omnia debent intelligi de ijs, quę Tanarij debuerunt obſeruare ab anno 1535. citra, nã de ijs, q̃ ante hunc annum debebant obſeruare, & adimplere, ſermo non eſt habendus, cum hinc inde abſolutio generalis, & generaliſſima facta fuerit, ut in quodam inſtrumento in proceſſu producto continetur, & ſi dicatur, petitã fuiſſe reſtitutionẽ in integrũ aduerſus huiuſmodi abſolutionẽ, reſpondetur, ꝙ per ſententiam, quæ fuit pronunciatũ inſtrumenta omnia hinc inde eſſe ſeruanda, & adimplenda, cenſetur ẽt pronũciatum, reſtitutioni locũ non eſſe, alioquin eſſet implicatio, ut ſupra ad aliud propoſitum dixi: & cum ea ſententia, ut ẽt ſupra dixi, in rem iudicatã tranſiuerit, facit ius inter partes, Innoc. Abb. & omnes in c. qm̃ contra circa finem. de probationibus. Præterea ani-
18 maduertendum eſt, † ꝙ procurator, qui nomine dictorum hominum egit, & agit ꝯ Tanarios, mandatũ ſpeciale non habuit ad inſtandum ſuper caducitate, & ad petendũ reſtitutionẽ in integrum, prout de iure requiritur Bar. in l. cotem. in princ. ff. de publica. Ioan. And. in c. coram. de reſti. in integ. Bald. in l. indebitum. ff. de condi. indebi. & in l. cum procurator. & ibi Alex. ff. de noui ope. nuncia. in princ. Abb. in c. ſuſcitata de in integr. reſti. clem. 2. & ibi Cardi. in 3. notabili de procurato. l. non ſolum. in fi. cum ibi not. per glo. & Barto. ff. de procura. iunctis ijs, quæ habentur in d. l. ſi quis maior. C. de tranſac. ubi infamis eſt,
19 qui uenit contra promiſſa, & iurata, & † quoties datur mandatum ad agendum contra aliquẽ, qui infamaretur, ut ad dicendũ tutorem ſuſpectũ, & ſimilia, tunc requiritur ſpeciale mandatum, ut in d. l. non ſolum. cũ ibi not. fuit igitur in caſu noſtro neceſſarium ſpeciale mãdatum ad agendum ꝯ Tanarios ex eo, quod conuenta, & promiſſa iurata nõ obſeruauerint, quia ſic infamiam dicerentur incurrere. d. l. ſi quis maior. ¶Prædictis ẽt non obſtat, ꝙ inſtrumẽtum abſolutionis factæ à dictis hominibus nõ ualuit ad præiudiciũ hominum, quia factum fuit à maſſario, & à quibuſdã nominatis, qui totum cõmune repræſentare non dicuntur, argumento l. quod maior. ff. ad municipa. c.
20 cum omnes. ubi habetur extra de conſtit. & l. ſicut. ff. quod cuiuſque uniuerſi. nom. Qm̃ reſpondetur, † ꝙ abſolutio facta fuit ab ipſis hominibus vt vniuerſis, & ſimul congregatis, qui tot erant, ꝙ duas partes ex tribus excedebant, ut in inſtrumento dictæ abſolutionis continetur: & quamuis Maſſarius, & aliqui ſpecialiter, & nominatim fuerint expreſſi, & nõ omnes ſingulariter, ſed his uerbis Maſſarius, Titius, Sẽpronius, Caius, & quamplures alij homines dicti cõmunis excedentes duas partes ex tribus, & totum corpus dictæ uniuerſitatis repræſentantes, tamẽ id ſufficit ad hoc, ut actus ualeat tãquam ab ipſa uniuerſitate factus, ut uoluit Spec. in tit. de ſyndico. §. 1. col. 3. verſi. porrò. &
21 in 4. col. uerſi. quid ſi in aliquo inſtrumento: & † in dubio ſtandũ eſt publico inſtrumento, quia pro illo p̃ſumitur, ut in l. cũ precibus. cũ ibi not. C. de probatio. & l. optimam. C. de contrahen. & commit. ſtipul. & hęc ad fauorem Tanariorum dicta iuris eſſe exiſtimaui.

SVMMAE.

1 *Solutio per quem debeat probari, quando opponitur, illam non fuiſſe factam.*

2 *Negatiua ſui natura eſt improbabilis, & transfert onus in affirmantem.*

3 *Solutio affictuum totius temporis præteriti tam in locatione ſimplici, quàm in emphyteoſi quomodo probetur.*

4 *Relatio ad proxima, & maximè cauſa euitandi abſurdi eſt facienda.*

5 *Temporis futuri, uel præteriti ſimpliciter mentio facta intelligitur de proximiori.*

6 *Conſuetudo teſtatoris, uel contrahentium, uel patrisfamilias ſcripturam dubiam interpretatur.*

7 *Expreſſis eſt ſtandum, & non ijs, quæ expreſſa non fuerunt.*

8 *Confeſſio erronea, docto de errore, ne confitenti quidem, nedum tertio præiudicare poteſt.*

9 *Confeſſionis error quomodo, & à quo facilius probetur.*

10 *Confeſſio magis nocet ipſi confitenti, quàm tertio.*

11 *Solui quandoque prius id, quod eſt poſterius debitum, & tamen etiam prius debitum eſſe ſoluendum, non eſt inconueniens.*

12 *Relocatio per patientiam ſolum de anno in annum, & non pro ijſdem temporibus facta cenſetur.*

13 *Quid in hærede, & ſucceſſore locatoris, qui nondum finito tempore primæ locationis deceſſit.*

14 *Alimenta præſtita quando peti poſſint, & quando non, & contra quem.*

EPITOME.

Solvtio affictuum ſi opponatur non facta, ꝙ per debentem illos ſoluere probatio ſit facienda, & de modo eam probandi, hic habetur.

Locationis renouatio pro uno anno tantum, & non pro eodem tempore tacitè facta cenſetur per perſeuerantiam ſciente, & patiente locatore, uel eius hærede.

Alimenta præſtita extraneo ſemper indiſtinctè peti poſſunt.

CONSILIVM CLII.

Svper dubiis propoſitis multum non inſiſtam, & ſuper primo, omiſſis ſuperfluis allegationibus, concludo dominum Hieronymum teneri ad reddendam rationẽ affictuum, & penſionum ſolutarum, tenetur enim probare ſe ſoluiſſe affictus, alioquin præſumetur non ſoluiſſe, & ad ſolutionem compelli poterit, quoniam
1 † qui opponit ſolutionem non fuiſſe factam, ſi habeat ius in re, propter quam ſolutio eſt facienda, non tenetur hanc negatiuam probare, ſibi non fuiſſe ſolutum, ſed ille, qui tenebatur ſoluere, probare debet, ut eſt glo. in l. 2. C. de iure emphyt. ſecus, ſi opponens ſolutũ non eſſe nullũ ius habeat, quia tunc ipſe probare deberet hanc negatiuã, quæ eſſet fundamentũ intẽtionis ſuæ, ita intelligatur id, quod uoluit Innoc. in c. ſuper his. in magna gl. circa medium. in verſ. ſed quid dices. extra de accuſa. ita uolũt, & ſequũtur doctores